

Intervju: Wolfgangom Petritschem, Visokim predstavnikom u BiH" Treci entitet bio bi najgore rjesenje za Hrvate

Mislim da ce znacajno biti kad vidimo jesu li nam potrebne tolike razine vlasti u BiH. Ako cemo u postotcima, ova zemlja ima najveći broj predsjednika, premijera i ministara na svijetu

Za manje od pola godine Wolfgang Petritsch napustit ce mjesto Visokog predstavnika medjunarodne zajednice u BiH, a na njegovo mjesto doci ce lord Ashdown. Do tada Petritscha ocekuje jos jedna vazna epizoda s predstojecim ustavnim promjenama, a o njihovu ishodu donekle ovisi imidz s kojim ce napustiti svoju funkciju.

WP: Stjecem dojam da mi je imidz kod Hrvata previse negativan u usporedbi s onime koliko cijenim taj narod, koliko volim Hrvate u BiH i Hrvatskoj, ovu zemlju kao i Hrvatsku, a narocito hrvatsku obalu. S druge strane, moj imidz je slican i kod Srba i Bosnjaka. No, pri razgovoru s obicnim ljudima, Hrvatima, Bosnjacima ili Srbima, pronalazim njihove simpatije i razumijevanje za ono sto radim. I vjerujem da upravo oni, vise nego novinari ili politicari, imaju osjecaj koji su to pravi potezi koje povlacim.

Bez Hrvata nema ni BiH

VL: Kad u lipnju napustite mjesto Visokog predstavnika i vratite se u Austriju, hocete li osjecati imalo krivnje da niste ucinili dovoljno za Hrvate kao najmalobrojniji narod u

BiH?

WP: Naprotiv, rekao bih da sam od samog pocetka shvatio da je u BiH najteza situacija upravo s najmanjim narodom. To je upravo i razlog zasto sam od samog pocetka zagovarao rjesenja koje ce voditi racuna i o njihovom interesu. Jer, meni je i te kakao jasna cinjenica da bez Hrvata nema ni BiH. Tamo gdje sam poduzeo neke zestoke i radikalne mjere ucinio sam ih zato da napravim razliku izmedju vrlo malog broja onih koji su ukljuceni u nezakonite i nelegalne aktivnosti i velike vecine Hrvata koji jednostavno ze le pristojan zivot. Tako sam radio u slucaju Ante Jelavica i Hercegovacke banke. No, isto tako moram kazati da moje aktivnosti oko Hercegovacke banke nisu usmjerene protiv Hrvata, vec protiv nekolicine onih koji su zlouporabili svoj polozaj da bi profitirali na racun obicnih ljudi. Zasto se bas nekoliko onih koji pripadaju vrhu HDZ-a tako obogatilo? Zasto su oni tako bogati, a velika vecina Hrvata siromasna?

VL: **Tko su ti ljudi o kojima govorite? Spominjali ste neke termine, recimo 15. sijeclnja, kad ce biti poznati rezultati istrage i biti objavljena imena u slucaju Hercegovacke banke. Ne traje li cijeli taj proces ipak predugo?**

WP: Prije svega, radi se o vrlo slozenom pitanju, vrlo kompliciranoj istrazi. Vise od milijun dokumenata trebalo je prevesti, popraviti unistene kompjutore koji su se potom rekonstruirali u SAD-u, sto je takodjer trajalo dugo vremena. Ali, vrlo brzo ocekujemo podizanje optuznica. I kao sto sam stavio do znanja, male stedise i vlasnici racuna dobivaju natrag svoj novac, sto se vec dogodilo u prosincu prosle godine. Moj cilj je, dakle, stvaranje mogucnosti da Hercegovacka banka ponovo pocne raditi i postane ugledna banka koja ce funkcionirati po europskim standardima. A oni koji su pocinili krivicna djela zavrstit ce u zatvoru.

Koopertivnoscu se vise dobiva

VL: Sto je, po vashem misljenju, ključni problem u rješavanju hrvatskog nacionalnog pitanja u BiH?

WP: Smatram da je ključno pitanje definitivno činjenica da moramo uspostaviti takav demokratski sustav u kojem će svaki Hrvat ostvariti svoje vitalne nacionalne interese i svoja individualna prava. Potpuno podupirem hrvatske predstavnike u Alijansi koji rade u tom smjeru. Oni su sada aktivni oko ustavnih reformi koje će se provesti tijekom sljedećih nekoliko tjedana. Taj pozitivan trend, koji Hrvatima ide u korist, jasno je iskazan i činjenicom da se HDZ ponovo vratio u federalni Parlament, ali i da je sudjelovao na sastanku na Mrakovici zajedno sa ostalim najznačajnijim strankama u zemlji. Ako se sjećate, njihov bojkot nije donio ništa. Od mene također nisu dobili ništa jer sam inzistirao na tome da moraju zastupati i predstavljati ljude koji su ih izabrali. No, i oni su počeli shvaćati da Zubak, Krizanović ili neki drugi hrvatski predstavnici u Alijansi dobivaju više, upravo zato što su kooperativni.

VL: Imate li danas ikakvih kontakata sa HDZ-om?

WP: Apsolutno. No, dopustite mi da objasnim da ja nemam ništa protiv bilo koje političke demokratske stranke, ali da imam protiv političara koji krše zakon i koji djeluju nelegalno. Pa bilo da se radi o Bosnjacima, Srbima ili Hrvatima. I zato sam ja tijekom cijelog svog boravka na ovoj funkciji imao jako dobre kontakte sa HDZ-om. Neki iz HDZ-a shvaćaju da je ono što radim za hrvatski narod ovdje vrlo pozitivno i značajno.

VL: Sastanak na Mrakovici okupio je osam političkih stranaka, među kojima su bile i nacionalne, ali i one koje se vole nazvati građanskima. Može li se povući paralela toga sastanka sa susretima sestorice predsjednika republika bivše Jugoslavije koji su prethodili ratu na ovim područjima?

WP: Ovo ipak nije 1990 i povijesno gledano, rat na Blakanu je

završen. Ljudi koji su se sastali na Mrakovici demokratski su izabrani predstavnici naroda. Ali, istina je da se problemi još nisu riješili. Ipak, danasnja volja tih predstavnika da probleme riješe na miroljubiv način mnogo je jaca nego u razdoblju s početka 90-ih i ne možemo raditi nikakvu usporedbu. Također, imam dojam da su narodi u BiH znatno zreliji danas nego što su to bili prije rata. Stoga shvacaju činjenicu da rat nije put koji može riješiti njihove probleme. Uvjeren sam da je sastanak na Mrakovici nova kvaliteta u pronalazenju cjelovitog demokratskog rješenja.

Nuzne efikasnije i jeftinije strukture vlasti

VL: Nakon tog sastanka Mladen Ivanic je kazao cete, ako uvedete Dom naroda u Republici Srpskoj, potkopati BiH?

WP: Sada je definitivno pravo vrijeme da vodje politickih stranaka o svemu porazgovaraju. Ja zelim vidjeti puni konsenzus o onome što treba biti uspostavljeno. Sva tri naroda trebaju dati potporu rjesenju do kojeg se dodje. Ovo je povijesna prilika da se uspostave nove efikasne strukture vlasti i politicke strukture u zemlji. Ova zemlja vjerojatno ima velik broj politicara, a malo ljudi što proizvode novac koji će placati poreze da bi se osigurale place tim istim politicarima. Mislim da će znacajno biti kad vidimo jesu li nam potrebne tolike razine vlasti u BiH. Ako ćemo u postocima, ova zemlja ima najveći broj predsjednika, premijera i ministara na svijetu.

VL: Cesto se spekulira informacijom da u medjunarodnoj zajednici postoji trend razmislja o ukidanju Republike Srpske?

WP: Mislim da je znacajno sacuvati one osobine koje se navede u Daytonskom sporazumu. Ono što je još znacajnije jeste nastojanje da sustav uspostavljen u Daytonu treba napraviti još efikasnijim i ucinkovitijim, jeftinijim za narod. Gradjani BiH moraju shvatiti da je ovo njihova domovina gdje su potrebne funkcionirajuće državne institucije. Kao takva, BiH

bi jednom trebala ući u Europsku uniju na zadovoljstvo svih građana BiH.

VL: Mladen Ivanic je u intervjuu našem listu kazao da ne bi imao ništa protiv uspostave trećeg entiteta ako on ne bi isao na štetu Republike Srpske?

WP: Da, pročitao sam taj intervju. Ali, moram vam kazati da bi to bilo suprotno Daytonu i vodilo ka podijeli hrvatskog naroda. Hrvati su naseljeni u raznim dijelovima BiH, od Posavine do Neuma. Uvjeran sam da bi postojanje trećeg entiteta za Hrvate bilo najgore moguće rješenje. Ono što je važno za Hrvate jest da se ojačaju lokalne razine vlasti, ali i državne institucije.

Lord Ashdown najvjerojatniji nasljednik

VL: Posjetio vas je nasljednik, lord Ashdown. O čemu ste razgovarali?

WP: Da, lord Ashdown, koga već dugo poznajem i čiji sam prijatelj, kandidat je i najvjerojatniji nasljednik. Ja sam ga pozvao na susret sa mnom i mojim najbližim suradnicima da bih ga upoznao s vrlo složenim radom koji Visoki predstavnik ovdje mora obavljati.

VL: Dobar dio Hrvata boji se dolaska lorda Ashdowna i njegove politike. Možda će zvučati cinicno, ali moglo bi se dogoditi da vam popularnost među Hrvatima zbog toga naraste u srpnju, nakon odlaska iz BiH?

WP: Smatram da će lord Ashdown, kad formalno bude imenovan na ovu funkciju, obavljati odličan posao. Ja sam mu naglasio i ukazao, uz ostalo, i na osjetljivost hrvatskog pitanja. A kad je u pitanju popularnost, ona često naraste nakon što čovjek napusti određenu funkciju, a njegova se djela sagledaju iz više kutova. Vjerujte mi, najviše bi me veselilo kad bi nakon nekoliko mjeseci ili godina Hrvati shvatili da sam im ja veliki prijatelj.

VL: Hoće li vam biti žao kad napustite ovu 'zemlju punu mržnje', kako piše Ivo Andrić, jer ste propustili napraviti nešto što ste mogli?

WP: Popis nedovršena posla je vrlo dugacak u odnosu na ono što sam ostvario. No, ako sam imao pridonio napretku razumijevanja između triju naroda i ako sam dokazao da je Ivo Andrić barem jednom bio u krivu, bit će mi veliko zadovoljstvo.